

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

Савицька І. М.

« _____ » _____

2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

Протокол № _____ від « _____ » 2023 р.

Завідувач кафедри, докт. політ. наук, проф.

Шевчук О. В.

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП

професор кафедри міжнародних відносин і
суспільних наук, докт. іст. наук, доцент

Білан С. О.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ З ФАХУ

Спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Освітньо-професійна програма: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Факультет: гуманітарно-педагогічний

Розробник: канд. іст. наук, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук Асатуров С. К.

Робоча програма навчально-ознайомчої практики з фаху для ОС «Бакалавр» студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації // Укладач – канд. іст. наук, доц. Асатуров С.К. – К., НУБіП України, 2023 р. – 20 с.

Рецензенти:

докт. іст. наук, професор Білан С. О.

канд. політ. наук, доцент Кривонос Р. А.

Схвалено на засіданні кафедри Міжнародних відносин і суспільних наук протокол № ____ від _____ 2023 р.

Затверджено й рекомендовано до друку рішенням вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету протокол № ____ від _____ 2023 р.

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень

Освітній ступінь	Бакалавр
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Освітньо-професійна програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Характеристика навчальної дисципліни

	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістовних модулів	-
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Залік

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання

Рік підготовки	денна форма навчання	заочна форма навчання
	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття		
Практичні, семінарські заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 0/90

Керівник практики: доц. Асатуров С.К.

Вступ

1. Загальні положення

1.1 Відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» студенти I курсу мають пройти навчально-ознайомчу практику з фаху у міністерствах, відомствах та установах, що вони здійснюють політичні, економічні, культурні, науково-технічні та інші зв'язки із зарубіжними країнами.

1.2 Навчально-ознайомча практика з фаху включає:

- ознайомлення студентів з сучасним станом розвитку міжнародних відносин з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій;
- ознайомлення студентів з сучасним інформаційним забезпеченням міністерств, відомств, установ (Міністерство закордонних справ України; Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при МЗС України; Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка тощо);
- роботу над інформаційними матеріалами, довідками, проектами резолюцій, рішень пропозицій та підготовку на базі аналізу цих документів, рефератів, доповідей, курсових робіт тощо.

Студенти, які проходять стажування за кордоном і навчаються за відрядженням університету в навчальних закладах за кордоном, проходять практику за окремими програмами.

Програму розроблено на основі та з використанням розроблених на кафедрі Міжнародних відносин і суспільних наук «Методичних рекомендацій з організації та проведення всіх видів практик, що вони є передбачені наскрізним навчальним планом підготовки бакалаврів - фахівців з міжнародних відносин у НУБіП».

Основні бази практики

Основними базами практики зокрема є:

- Секретаріат Кабінету міністрів України;
- Комітети Верховної Ради України;
- Міністерство закордонних справ України;
- Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при МЗС України;

- Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
- Українська Асоціація зовнішньої політики;
- Центр інформації та документації ООН;
- Центр інформації та документації НАТО;
- Українське телебачення;
- Державний історико-культурний заповідник «Парк Київська Русь»;
- Президія НААНУ;
- Інститут зовнішньополітичних досліджень;
- ГО «Український Інститут політики»;
- Інші

Крім того, студенти можуть обирати інші бази практик, укладаючи індивідуальні договори на її проходження та отримавши відповідні листи-погодження від керівництва бази практики на ім'я завідувача кафедри із згодою прийняти таких студентів у себе на практику.

1. Мета та завдання навчально-ознайомчої практики з фаху

Мета:

практика має на меті:

- Формування теоретичних знань та практичних навичок професійної роботи у студентів, що вони є необхідні для використання їх у подальшій професійній роботі (переговорному процесі, написанню довідок, інших аналітичних та суто дипломатичних документів тощо) із залученням універсальних і спеціалізованих інформаційних технологій у сфері міжнародних відносин (створення, модифікація, систематизація документів, пошук, обробка та зберігання інформації, види діяльності у мережі Інтернет та інших інформаційних систем);
- Ознайомлення студентів з актуальними проблемами сучасного стану міжнародних відносин й зовнішньої політики України, Європи й у світі (в тому числі із використанням інформаційних технологій та систем), сучасними тенденціями їх розвитку та принципами формування міжнародного нормативно-правового поля;

Завдання:

Завданнями навчально-ознайомчої практики є:

- забезпечення розвитку теоретичних та практичних навичок роботи студентів-міжнародників з інформацією в галузі міжнародних відносин з використанням сучасних інформаційних і комунікаційних технологій;

- сприяння поглибленню знань студентів з обраної спеціальності міжнародні відносини;
- допомога у формуванні теоретичних знань та навичок професійної роботи бакалаврів, що вони є необхідні для використання отриманих знань, універсальних і спеціалізованих інформаційних технологій у сфері міжнародних відносин.

Набуття компетентностей:

- ***інтегральна компетентність (ІК)***

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що вони характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і передбачають застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

- ***загальні компетентності (ЗК)***

ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності;

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї;

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 13. Здатність бути критичним і самокритичним

спеціальні (фахові) компетенції (СК)

СК 1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій;

СК 2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному, інформаційному тощо;

СК 3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках та міждисциплінарних дослідженнях;

СК 5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держави;

СК 8. Усвідомлювати національні інтереси України на міжнародній арені

СК 12. Здатність до здійснення комунікацій та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин українською та іноземними мовами.

Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання (ПРН)	<p>РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.</p> <p>РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих Конфліктів.</p> <p>РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.</p> <p>РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації</p>

	<p>зовнішньополітичних рішень.</p> <p>PH05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.</p> <p>PH06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.</p> <p>PH08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.</p> <p>PH11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.</p> <p>PH13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.</p> <p>PH16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.</p> <p>PH17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.</p>
--	--

2. Тривалість та терміни проведення практики

Тривалість практики визначається освітньою програмою спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Практика проводиться по завершенні II семестру протягом 4-х тижнів (120 робочих годин) у червні.

На період проходження практики встановлюється графік консультацій керівників практики від кафедри.

Тривалість робочого дня практикантам встановлюється згідно з правилами внутрішнього розпорядку баз практики. Практиканту щоденно відводиться 1 година для оформлення документації, заповнення «Щоденника навчально-ознайомчої практики з фаху», підготовки звіту, вивчення і нагромадження матеріалів для подальшої навчально-наукової роботи.

В разі навчальної та виробничої необхідності окремі заходи плану практики можуть виконуватись в інші терміни протягом навчального року з урахуванням графіку робіт та виробничих потреб баз практики.

3. Форми і методи проведення практики

На основних базах практики студенти зустрічаються з керівниками, їх заступниками чи керівниками підрозділів міністерств, відомств, установ або закладів, слухають лекції, доповіді, інформації про структуру, завдання, проблеми їх діяльності, знайомляться з умовами і особливостями роботи співробітників тощо.

В Міністерстві закордонних справ студентів ознайомлять з історією створення, формування та сучасним станом Музею історії дипломатичної служби України при МЗС України, основними принципами, завданнями та напрямками роботи Дипломатичної академії України при МЗС України ім. Г. Удовенка з підготовки фахівців – міжнародників вищої кваліфікації з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій в системі міжнародних відносин.

В Центрі інформації та документації НАТО студентів ознайомлять з діяльністю інформаційного центру, з його системою інформаційного забезпечення, а також використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій в процесі його діяльності.

В Центрі інформації та документації ООН студентів ознайомлять з використанням сучасних інформаційних і комунікаційних технологій для збору, аналізу і використання інформації в міжнародних організаціях.

В інших центрах баз практики практикантів ознайомлять із специфікою роботи кожного з них з наголосом на фахові виміри їх діяльності.

4. Керівництво практикою

Загальне керівництво навчально-ознайомчою практикою з фаху здійснюється кафедрою Міжнародних відносин і суспільних дисциплін.

Безпосереднє керівництво практикою покладається на спеціально призначених для цього викладачів кафедри.

Керівник практики зобов'язаний:

- налагодити зв'язки з керівниками баз практики, домовитись про строки, термін, форми і методи проведення практики студентів;
- спільно з керівниками окремих груп студентів розподілити студентів-практикантів по відповідних базах практики;
- проводити спільно з керівниками цих груп настановчі інструктивні збори (сесію) студентів напередодні практики і звітні збори (сесію) після завершення проходження практики;
- подати на кафедру зведений звіт про проходження студентами-бакалаврами навчально-ознайомчої краєзнавчої практики;

- затвердити індивідуальні плани студентів, контролювати регулярність заповнення щоденників проходження практики, аналізувати і узагальнювати звіти студентів про проходження практики.
- перед початком практики ознайомити практикантів (під розпис) із правилами безпеки при роботі на базах практик.

Обов'язки студента-практиканта

1. Під час проходження практики студент зобов'язаний дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики, виконувати розпорядження і настанови посадових осіб та керівника практики.

2. Студент зобов'язаний скласти і подати керівникові практики свій індивідуальний план проходження практики за такою схемою:

- а) прізвище, ім'я та по-батькові студента-практиканта;
- б) курс, група, кафедра, факультет (відділення ф – ту);
- в) прізвище, ініціали, науковий ступінь і звання керівника практики;
- г) база практики;
- д) види практики;
- є) перелік конкретних завдань по практиці.

3. Після закінчення практики студент зобов'язаний подати керівникові практики заповнений належним чином щоденник практики та звіт за такою схемою:

- строки проходження практики;
- організації - бази проходження практики;
- детальний опис конкретно виконаної роботи;
- обсяг виконаної роботи, перелік документів і матеріалів, зібраних під час практики;
- побажання щодо вдосконалення у майбутньому організації практики.

5. Оцінка роботи студента-практиканта

Контроль і оцінювання якості набутих знань, умінь та практичних навичок студентів має системний характер, базується на принципі наскрізного контролю, що він дозволяє забезпечити взаємозв'язок між усіма видами навчального процесу: лекції, семінари, самостійна та індивідуальна робота, поточний контроль, практика, залік.

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю.

Оцінку роботи студентів-практикантів дає керівник практики у вигляді заліку, який проставляється в заліковій книжці студента і в заліковій відомості про проходження практики.

Студенти, які проходили стажування або курс навчання за відрядженнями університету в навчальних закладах зарубіжних країн, можуть отримати залік по практиці після подання відповідного звіту. Студенти, які з поважних причин не пройшли практику у визначені строки, можуть пройти її в інший час з дозволу кафедри і керівника практики, узгодивши питання з посадовими особами баз практики.

Студент, який не виконав програму практики із поважних причин, з дозволу ВНЗ отримує можливість пройти практику у ті ж терміни за рік.

Студент, який не виконав програму практики без

поважних причин, відраховується з навчального закладу.

6. Шкала оцінювання

Проходження студентом навчально-ознайомчої практики з фаху оцінюється за 4-бальною шкалою відповідно до таких критеріїв та показників:

Відмінно:

Виконання програми практики (дотримання режиму практики, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика, своєчасне виконання індивідуального плану).

Ведення документації (регулярне ведення щоденника практики, своєчасне і якісне оформлення звіту).

Висока оцінка професійних якостей (морально-етичний обрис, загальна культура, професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності).

Добре:

Виконання програми практики (неістотні зауваження щодо режиму практики, відсутність негативних відгуків, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика із зазначенням окремих зауважень), своєчасне виконання індивідуального плану. Ведення документації регулярно ведення щоденника практики, неістотні зауваження щодо змісту і оформлення щоденника, своєчасне оформлення звіту. Позитивна оцінка професійних якостей (морально-етичний обрис, загальна культура, професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності).

Задовільно:

Виконання програми практики (нерегулярне дотримання режиму практики, наявність негативних зауважень у відгуку керівника практики від установи й організації, на базі якої проходила практика, зауваження щодо виконання індивідуального плану). Ведення документації: нерегулярне ведення щоденника практики. Переважна більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце неточності, помилки, логічні похибки. Оцінка професійних якостей у цілому позитивна, але з певними зауваженнями.

Незадовільно:

Виконання програми практики недбале дотримання режиму практики, неповний обсяг годин, негативний відгук керівника практики від установи чи організації, де проходила практика.

Ведення документації: нерегулярне ведення щоденника практики або його відсутність, неякісне і несвоєчасне оформлення звіту.

Оцінка професійних якостей нетактовне, неуважне ставлення до колег і користувачів соціальних послуг.

Оцінка за практику за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та до залікової книжки студента за підписом керівника практики або одного із членів комісії.

Студентові, який не виконав програму практики з поважних, підтверджених документально причин, може бути надано право її повторного проходження за індивідуальним графіком із фінансуванням усіх витрат на її організацію та проведення фізичними чи юридичними особами за окремим кошторисом.

Студент, який не виконав вимог практики або при повторному проходженні практики отримав у комісії незадовільну оцінку, відраховується з числа студентів університету.

7. Методи навчання

У процесі оцінювання знань студентів використовуються такі методи діагностики:

- усне опитування (фронтальне, індивідуальне);
- самостійні роботи у формі тестування та розгорнутих відповідей на запитання;
- творчі завдання;
- метод моделювання;
- метод проектів;
- робота в групах;
- тестові завдання;
- редагування текстів різних жанрів;
- підготовка рефератів та доповідей;

- самостійні письмові роботи;
- аналіз власних і чужих публічних виступів та самостійне оцінювання,
- складання запитань до теми чи розділу;
- самоконтроль.

8. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів перевіряються з використанням поточного і підсумкового контролю. Для контролю засвоєння навчального матеріалу у рамках аудиторної роботи проводиться усне опитування, перевіряється виконання домашнього завдання студентами, проводяться поточне тестування.

Під час діагностики знань студентів потрібно враховувати обсяг інформації, оперування поняттями, категоріями, фактами, основними теоріями, законами, закономірностями й принципами, ступінь їх пізнання, здатність до систематизації та узагальнення, що передбачає:

- пізнання й визначення понять, розуміння їх сутності, розкриття змісту, встановлення сукупності зв'язків і залежностей між окремими частинами й цілим тощо;

- виокремлення головного, актуальних теоретичних проблем, усвідомлення їхньої глибини та визначення шляхів розв'язання;

- розуміння законів, закономірностей, принципів, концепцій;

- здатність до узагальнення, систематизації, класифікації явищ і предметів.

Оцінюючи компетентності студентів, потрібно враховувати:

– наявність практичних навичок у галузі навчальної дисципліни, що сприяють успішному опануванню професійної діяльності;

– якість, швидкість, стійкість, точність їх виконання в різноманітних умовах, зокрема й екстримальних.

Для оцінки вмінь педагог має враховувати:

– наявність конкретних умінь, їхню глибину, стійкість і гнучкість;

– ступінь опанування основними прийомами діяльності та їх творче застосування під час розв'язання нестандартних завдань у різноманітних ситуаціях майбутньої професійної діяльності,

– здатність моделювати професійні дії;

– упевненість, самостійність, обґрунтованість, систематичність цих дій;

– зміст самоаналізу результатів власних дій, характер зіставлення отриманих результатів з основною метою діяльності;

– умотивованість дій та їхнє усвідомлення;

– наявність помилок, їхня кількість і характер, ступінь впливу на остаточний результат діяльності;

– ступінь ефективності та якість виконаних дій тощо.

Розподіл балів, що - їх отримують студенти. Оцінювання студента відбувається згідно з положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 27.12.1019 р. табл. 1.

Оцінка національна Оцінка ЄКТС Визначення оцінки ЄКТС

Рейтинг студента, бали

Відмінно F ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок 90-100

Добре В ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками 82-89

Добре С - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок 74-81

Задовільно D ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків 64-73

Задовільно E ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії 60-63

Незадовільно FX НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік 35-59

Незадовільно F - необхідна серйозна подальша робота 01-34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни R (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи R НР (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Методичне забезпечення

9.1. Перелік рекомендованої літератури

а) основна література

1. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень. - К.: Вища школа, 1997-271с.
2. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. - К.: 2004.
3. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень. -К.: 2003.

4. Кузин Ф.А. Магистерская диссертация: Методика написания, правила оформления и порядок защиты. - М.: Ось-98, 1997. - 304 с.

5. Кушнарченко Н. Удалова В. Наукова обробка документів: Підручник. - К.:2003.

6. Мороз І.В. Структура дипломних, дипломних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. - К., 1997. - 56 с.

7. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. - К.: 2004.

8. Шейко В.М., Кушнарченко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. - К.: Знання-прес, 2002. - 295 с.

б) додаткова література

9. Джарол Б. Мангейм, Ричард К. Рич. Политология. Методы исследования. Пер. с англ. - М.: Издательство "Весь мир", 1997. - 544 с.

10. Дудченко А.А., Дудченко Я.А., Примак Т.А. Основы научных исследований: Учеб. Пособие / Под ред. А.А.Дудченко. - К.: Тов-во "Знання", КОО, 2000. - 114 с.

11. Колесникова Н.И. От конспекта к диссертации: Учебное пособие. - М.: Флинта: Наука, 2002. - 288 с.

10

12. Кузнецов Н.И. Научные работы: методика подготовки и оформления. -Мн.: Амапфея, 2000. - 544 с.

13. Дудченко А.А., Лудченко Я.А., Примак Т.А. Основы научных исследований: Учеб. Пособие / Под ред. А.А.Лудченко. - К.: 2000.

14. Наринян А.Р., Поздеев В.А. Основы научных исследований. - К.: 2002.

15. Основы научных исследований / Под ред. В.И.Крутова, В.В.Попова. -М.: Высшая школа, 1989. - 400 с.

16. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі.-К.: 2003.

17. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень. - К.: РНКЦ "ДІНІТ", 2000. - 259 с.

18. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. -К.: Слово, 2004.-240 с.

19. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования: описание, объяснение, понимание социальной реальности. - М.: Добросвет, 1998. - 596 с.

в) нормативні матеріали

(<http://www.kmu.gov.ua/zl/portal> або <http://www.rada.gov.ua/laws/>)

20. Законодавство України про науку та науково-технічну діяльність - Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність", Закон України "Про науково-технічну інформацію", Закон України "Про наукову і науково-технічну експертизу" тощо.

9.2. Перелік інструктивно-методичної літератури, методичних рекомендацій, порад та інших матеріалів для забезпечення навчальної дисципліни

21. Постолювський Р.М., Тихомирова Є.Б. Основи наукових досліджень. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів спеціальності 6.030400 "Міжнародна інформація" денної та заочної форми навчання. - Рівне: РІС КСУ, 2004.

22. Постолювський Р.М., Тихомирова Є.Б. Основи наукових досліджень. Навчальна програма дисципліни для студентів спеціальності 6.030400 "Міжнародна інформація". - Рівне: РІС КСУ, 2004.

23. Постолювський Р.М., Тихомирова Є.Б. Основи наукових досліджень. Опорний конспект лекцій. - Рівне: РІС КСУ, 2004.

24. Постолювський Р.М., Тихомирова Є.Б. Основи наукових досліджень. Тестові завдання. - Рівне: РІС КСУ, 2004.

25. Юськів Б.М. Методичні поради до виконання дипломної роботи за спеціальністю 7.030404 "Міжнародна інформація". - Рівне: РІС КСУ, 2004. -32с.

26. Юськів Б.М. Методичні поради до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра за спеціальністю 6.030400 "Міжнародна інформація". - Рівне: РІС КСУ, 2004.-40 с.

- Юськів Б М Методичні рекомендації до самостійної роботи під час переддипломної практики для студентів спеціальності 7.030404 "Міжнародна інформація". - Рівне: РІС КСУ, 2004. - 15 с.